

Introductie in de geloofsleer van Taqī ad-Dīn al-Maqrīzī

Door: Shaykh dr. Şāliḥ b. Fawzān al-Fawzān

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“Op dit moment hebben wij een boek voor ons liggen dat is geschreven over at-Tawḥīd¹. Het boek heeft als titel: *Tajrīd at-Tawḥīd al-Mufīd*. Het is geschreven door Taqī ad-Dīn Aḥmad b. ‘Alī al-Maqrīzī ash-Shāfi‘ī al-Miṣrī.² Deze Imam heeft zich in verschillende disciplines en wetenschappen uitgebreid verdiept en deze grondig bestudeerd. Hij heeft vele bekende schrijfwerken uitgebracht, waaronder deze geloofsleer: *Tajrīd at-Tawḥīd al-Mufīd*.

¹ At-Tawḥīd: Taalkundig: Afgeleid van het één maken (*wahhada*) van iets als iets één wordt gemaakt. Het is dus het verbaalnamen van één maken (*wahhada, yuwahhidu*), dat wil zeggen het één maken van iets. Wettelijk: Het geloof in de uniciteit van Allah, verheven is Hij, met betrekking tot datgene dat uitsluitend voor Hem is, wat betreft de Heerschappij, de Aanbidding en de Namen en Eigenschappen. Zie: Muḥammad b. Şāliḥ al-‘Uthaymīn, *Al-Qawl al-mufīd ‘alā Kitāb at-Tawḥīd I* (Riyad 1994) 5. [AJ]

² Hij is: Aḥmad b. ‘Alī b. ‘Abd al-Qādir b. Muḥammad b. Ibrāhīm Abū al-‘Abbās al-Ḥusaynī al-‘Ubaydī, al-Ba‘alī van oorsprong, al-Qāhirī al-Ḥanafī ash-Shāfi‘ī. Hij is bekend als Ibn al-Maqrīzī. Het is een toeschrijving aan een wijk in Baalbek die bekend stond als de wijk van Al-Maqrīza. Hij werd geboren rond 766 AH in Cairo. Hij groeide daar op en kreeg een goede opvoeding. Hij memoriseerde de Qur’ān en studeerde bij een groep Shuyūkh. Hij verrichtte de Ḥajj en studeerde bij de geleerden van Mekka. In de Levant (gebied dat het huidige Syrië, Libanon, Jordanië en Palestina behelst) studeerde hij (ook) bij een groep (geleerden). Hij werkte veel, ging rond bij de Shuyūkh, ontmoette de grote geleerden en zat met de Imams. Hij hield van (de wetenschap van) al-Ḥadīth en volhardde daarin. Hij bestudeerde verschillende disciplines en deelde in de verdiensten. Hij schreef poëzie en proza. Hij nam het gezag waar en het kanselierschap. Hij werd meerdere malen aangesteld als marktinspecteur in Cairo, als vrijdagprediker in de grote moskee van ‘Amr en als voorganger (in het gebed) in de grote moskee van al-Ḥākim. Ook werd hij aangesteld om al-Ḥadīth voor te lezen in de Al-Mu’ayyada school. Hij bezocht Damascus meerdere malen en nam het daar op zich om lessen te geven. Vervolgens keerde hij zich van dat alles af en verbleef in zijn land, waar hij zich bezighield met de geschiedschrijving, totdat hij er om bekend kwam te staan en hij een aantal schrijfwerken daarover had, zoals *Al-Khiṭaṭ wa-l-Āthār* (over Cairo en Egypte). Hij was een briljante, bedreven, meesterlijke, bekwame, nauwkeurige, gelovige en goede Imam. Hij hield van Ahl as-Sunna en had een voorkeur voor (de studie van) al-Ḥadīth en het handelen ernaar. Hij overleed in het jaar 845 AH. Imam ash-Shawkānī zei over hem: ‘Hij was zeer geleerd in de geschiedschrijving, in zijn verschillende soorten. Zijn schrijfwerken getuigen daarvan voor hem, ook al ontkende as-Sakhāwī dat, want dat was zijn gewoonte met de meeste van zijn tijdgenoten.’ Zie: *Al-Badr at-ṭālī‘* (1/79-80), *Aḍ-Ḍaw’ al-lāmi‘* (2/21) en *Inbā’ al-ghumar* (9/170).

Hij werd al-Maqrīzī genoemd als toeschrijving aan de wijk waarin hij werd geboren in Egypte. Deze wijk werd Al-Maqrīza genoemd.³ Daarom werd hij daar aan toegeschreven. Hij is, wat de geloofsleer betreft, beïnvloed door de boeken van Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya⁴ en zijn leerling Ibn al-Qayyim⁵ – moge Allah hen beiden genadig zijn -. Zo heeft hij fragmenten uit hun boeken over deze geloofsleer overgenomen, ook al heeft hij dat niet expliciet aangegeven. Dit vanwege een belemmering in zijn tijd.⁶ Het is duidelijk dat hij heeft geprofiteerd van de schrijfwerken van Ibn al-Qayyim – moge Allah hem genadig zijn – en er fragmenten uit heeft overgenomen.

Dit is de Imam Taqī ad-Dīn Aḥmad b. ‘Alī al-Maqrīzī. In het begin van zijn leven was hij een aanhanger van de Ḥanafī wetschool. Vervolgens stapte hij over naar de Shāfi‘ī wetschool en werd hij een Shāfi‘ī. Hij heeft vele boeken geschreven, zijn bekendste boek is: *Al-Mawā‘iz wa-l-i‘tibār bi-dhikr al-khiṭaṭ wa-l-āthār* en *Ḥawādith ad-duhūr fī madā al-ayām wa-sh-shuhūr*⁷. Hij heeft dus vele boeken geschreven. Dit duidt op zijn status in kennis – moge Allah hem genadig zijn –.”⁸

³ Zoals te lezen is in voetnoot 2 is Al-Maqrīza een wijk in Baalbek en niet in Cairo. De toeschrijving van al-Maqrīzī is dus een verwijzing naar de wijk waar zijn familie oorspronkelijk vandaan kwam in Baalbek. [AJ]

⁴ Ibn Taymiyya: Volledige naam: Aḥmad b. ‘Abd al-Ḥalīm b. ‘Abd as-Salām b. ‘Abd Allāh b. al-Khiḍr b. Muḥammad al-Khiḍr b. ‘Alī b. ‘Abd Allāh b. Taymiyya al-Ḥarrānī, vervolgens ad-Dimashqī, al-Ḥanbalī, Shaykh al-Islām Taqī ad-Dīn Abū al-‘Abbās. Hij stond bekend om het uitblinken in uiteenlopende wetenschappen. Hij werd geboren in 661 AH en hij overleed in 728 AH. Bekende werken van hem zijn onder andere: *Al-Fatāwā*, *Minhāj as-Sunna*, etc. Zie: Muḥammad al-Juwayr, *Juhūd ‘ulamā’ as-Salaf fī al-qarn as-sādis al-hijrī fī ar-radd ‘alā aṣ-Ṣūfiyya* (Riyad 1428 AH) 41, voetnoot 8. [AJ]

⁵ Ibn al-Qayyim: Volledige naam: Abū ‘Abd Allāh Muḥammad b. Abī Bakr b. Ayyūb az-Zur‘ī ad-Dimashqī al-Ḥanbalī, bekend als Ibn Qayyim al-Jawziyya. Hij was één van de uitzonderlijke studenten van Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya. Hij overleed in het jaar 781 AH. Zie: ‘Abd Allāh as-Sanad, *Ārā’ al-Murji’a fī muṣannafāt Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya. ‘Arḍ wa-naqd* (Riyad 1428 AH) 24-25, voetnoot 6. [AJ]

⁶ Wellicht dat al-Maqrīzī bij het citeren niet expliciet verwees naar de boeken van Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya en Ibn al-Qayyim vanwege het feit dat men in die tijd fanatiek tegen beide geleerden en hun studenten was, en de sultan de tegenstanders van beide geleerden steunde. Al-Maqrīzī had daarmee tot doel dat er van het boek geprofiteerd zou worden, zonder dat er onnodige nadelen zouden ontstaan. Dit excuus is gepast, omdat het de methodiek van al-Maqrīzī was om uitspraken te verwijzen naar degene die ze heeft verwoord. Zie: Al-Maqrīzī, *Tajrīd at-Tawḥīd al-Mufīd*, red. ‘Alī al-‘Imrān (Riyad 1436 AH) 23. [AJ]

⁷ Dit laatste boek is niet geschreven door al-Maqrīzī maar door zijn student Ibn Taghrī Bardī. Het is een vervolg op het werk van al-Maqrīzī getiteld *As-Sulūk li-ma‘rifat Duwal al-Mulūk*.

⁸ Bron: Ṣāliḥ b. Fawzān al-Fawzān, *Ifādat al-mustafīd fī sharḥ Tajrīd at-Tawḥīd al-mufīd* (Dammam 1439 AH) 10-11. Vertaling: Abū Junayd.